

Vooronderzoek procesindicatoren aanpak huiselijk geweld

Vooronderzoek procesindicatoren aanpak huiselijk geweld

- NOTITIE -

Auteurs

Eline Verbeek

Imke Zoetelief

Katrien de Vaan

Amsterdam, 26 november 2021

© 2021 Regioplan, in opdracht van ZonMw en de Onderzoekscommissie Geweld hoort nergens thuis

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan. Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

<u>1 Inleiding</u>	<u>1</u>
1.1 Aanleiding en doel onderzoek	1
1.2 Onderzoeksvragen	1
1.3 Onderzoeksmethoden	2
1.4 Leeswijzer	3
<u>2 Resultaten dossieronderzoek</u>	<u>5</u>
2.1 Veilig Thuis	5
2.2 Jeugdbescherming	7
2.3 Lokaal team	10
2.4 Overkoepelende analyse	12
<u>3 Blik op de toekomst</u>	<u>14</u>
3.1 Aanpassingen registraties	14
3.2 Functie impactmonitor	14
<u>4 Conclusie</u>	<u>17</u>
<u>Bijlage</u>	<u>20</u>
Indicatorenlijst	20

Inleiding

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

In het kader van het landelijk programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT) had de onderzoeksadviescommissie GHNT de taak om een gedragen en samenhangend kennis- en onderzoeksprogramma vast te stellen en uit te (laten) voeren.¹ Dit bestond onder andere uit het ontwikkelen, inrichten en uitvoeren van de Impactmonitor 'Huiselijk geweld en kindermishandeling'.

De monitoring van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling door middel van de Impactmonitor heeft als doel bij te dragen aan het zichtbaar maken van lokale, regionale en landelijke resultaten bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.² Hierbij gaat het zowel om uitvoering als beleid. Door gezamenlijke duiding van en reflectie op de data ontstaat een basis voor een leercyclus ter verbetering van de aanpak op en tussen meerdere niveaus: departementen, sectoren, zorg- en strafketen, regio's, gemeenten, professionals en burgers. Deze monitor is ondergebracht bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en is nog in ontwikkeling.³ Een van de onderdelen die nog ontwikkeld moet worden, is het deel dat inzicht beoogt te bieden in het verloop en de effectiviteit van het hulpverleningsproces. Daarin worden idealiter de volgende procesindicatoren opgenomen:

- gehanteerde plannen en fasering;
- zicht en handelen op trauma;
- ingezette interventies;
- multidisciplinaire en intersectorale samenwerking;
- het voeren van regie;
- nieuw geweld.

De adviesonderzoekscommissie Geweld hoort nergens thuis, ondergebracht bij ZonMw, heeft RegioPlan gevraagd om een vooronderzoek te doen naar de mogelijkheden die er zijn om bovenstaande informatie uit dossiers van hulpverlenende instanties op te halen. Wij concentreren ons daarbij op instanties die als taak hebben het voeren van regie en monitoring op casuïstiek rondom huiselijk geweld, omdat het zicht op een casus als geheel, en daarmee zicht op de gewenste procesindicatoren, niet bij elke betrokken hulpverlener aanwezig is. In dit onderzoek heeft de focus daarom gelegen op de informatie die bekend is bij partijen tot wiens taak het behoort om in casussen HGKM, in ieder geval gedurende een deel van het doorlopen proces, de regie te voeren: Veilig Thuis (VT), de Jeugdbescherming (JB) en lokale teams.

Het doel van het onderzoek is om informatie over procesindicatoren die in de dossiers staan of afgeleid kunnen worden uit de dossiers te presenteren op instellingsniveau. Vervolgens maken wij de vertaalslag naar wat de resultaten betekenen in het kader van de ontwikkeling van de Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Subdoelen van het onderzoek zijn:

- nagaan of het mogelijk is om een operationalisatie te maken van indicatoren rond samenhangende en effectieve hulp met structurele aandacht voor veiligheid, specifiek gericht op verschillende sectoren;
- nagaan of het mogelijk is om meer eenduidigheid te krijgen in de registratie in dossiers als het gaat om cliënten bij wie sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) en wat hiervoor nodig is.

1.2 Onderzoeksvragen

Dit leidt tot de volgende onderzoeksvragen voor het dossieronderzoek:

1. Op welke wijze wordt er gerapporteerd over de aanwezigheid en de inhoud van het veiligheidsplan, het herstelplan en het zorgplan?

¹ Adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma Geweld hoort nergens thuis (2021). Eindrapportage. Utrecht: NJi.

² Adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma Geweld hoort nergens thuis (2019). Advies dummy-monitor aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Utrecht: NJi.

³ Zie [Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling \(cbs.nl\)](https://impactmonitor.huiselijkgeweld.nl)

2. Is er een keuze gemaakt voor het wel of niet checken van traumaklachten en hoe komt dit terug in de dossiers?
3. Worden ingezette interventies gerapporteerd en is er inzicht in de effectiviteit van deze interventies? *Hierbij kan de niveau-indeling van de databank Effectieve Jeugdinterventies van het NJI worden aangehouden.*
4. Op welke wijze wordt in de dossiers over de samenwerking met andere sectoren en multidisciplinair werken gerapporteerd?
5. Hoe wordt er gerapporteerd over procesregie?
6. Hoe wordt er gerapporteerd over de casusregie?
7. Hoe wordt gerapporteerd over opnieuw professioneel ingrijpen/herhaalde situatie van onveiligheid/geweldsincidenten?

1.3 Onderzoeksmethoden

Selectie organisaties

Er is gezocht naar één Veilig Thuisorganisatie (VT), één Jeugdbeschermingsorganisatie (JB) en één lokaal team waar het dossieronderzoek uitgevoerd kon worden. De selectie van deze organisaties is gebaseerd op:

- koplopers in het vormgeven van regie, zodat inzichtelijk wordt gemaakt wat op dit moment het hoogst haalbare is inzake het vinden van de gewenste informatie over een casus op één plek;
- of organisaties konden filteren op huiselijk geweld en kindermishandeling-casuïstiek, zodat we dossiers gaan onderzoeken waarin vormen van (huiselijk) geweld daadwerkelijk voorkomen;
- beschikbaarheid van organisaties, omdat de dataverzameling in oktober 2021 moest plaatsvinden.

In totaal zijn vier VT's, twee JB's en vijftien lokale teams benaderd met de vraag of een kleinschalig dossieronderzoek uitgevoerd kon worden. Om verscheidene redenen konden of wilden veel van deze organisaties niet deelnemen aan het onderzoek. De meest genoemde redenen hebben betrekking op het niet kunnen selecteren van HGKM-casuïstiek in het registratiesysteem, het gebrek aan capaciteit of tijd, de benodigde toestemming van betrokkenen over wie de dossiers gaan voordat inzage mogelijk is, of de lange aanlooptijd die het vraagt vanwege toestemmingsverzoeken bij het bestuur. De selectie van de organisaties heeft hierdoor enige tijd en afstemming gekost. Ook na de selectie was nauwe afstemming over de (on)mogelijkheden voor de uitvoering van het dossieronderzoek noodzakelijk.

Het dossieronderzoek heeft plaatsgevonden bij Veilig Thuis Zuid-Limburg, Jeugdbescherming Amsterdam en het lokaal team van de gemeente Sittard-Geleen. Doordat per instantie slechts één organisatie heeft deelgenomen, schetsen onze bevindingen geen landelijk representatief beeld. Het onderzoek levert daarom een indicatief beeld van de informatie over procesindicatoren in de dossiers van dit soort organisaties, als eerste stap in het bepalen of en hoe de Impactmonitor op dit punt verder kan worden ontwikkeld.

Voorbereiding dossieronderzoek

Selectie dossiers

Voor het kunnen uitvoeren van het dossieronderzoek is toegang tot de dossiers cruciaal. In de oriënterende gesprekken met de organisaties zijn de mogelijkheden besproken en afspraken gemaakt over voorwaarden en privacywaarborging. Het verkennend dossieronderzoek richtte zich op de dossiers van cliënten waarin sprake is van gewelds- of veiligheidsproblematiek binnen de jeugd- en volwassenenzorg en hulpverlening door lokale teams. Alle vormen van geweld⁴, zoals in het actieprogramma Geweld hoort nergens thuis beschreven, kunnen hieronder vallen.

Bij de selectie van dossiers stonden twee aandachtspunten centraal:

- dossiers waren afgesloten of minimaal één jaar oud, zodat we de meeste kans hadden om informatie over alle procesindicatoren te verzamelen;
- diversiteit in de aard van het geweld.

⁴ Zie voor een overzicht van alle geweldsvormen die in dossiers naar voren kunnen komen de factsheet Huiselijk geweld op [Factsheets over vormen van huiselijk geweld | Huiselijk Geweld](#)

Verder werd bij de selectie van dossiers bij Veilig Thuis rekening gehouden met de verschillende manieren waarop Veilig Thuis opvolging kan geven aan meldingen: overdragen aan het cliëntsysteem, direct doorzetten naar al dan niet reeds betrokken hulpverlening (waaronder lokale teams) en het uitvoeren van onderzoek en de dienst 'voorwaarden en vervolg'.

Bij Veilig Thuis en de Jeugdbescherming hebben we per organisatie twintig dossiers geanalyseerd en bij het lokaal team achttien dossiers.⁵ De selectie van deze dossiers is in samenspraak met de organisaties gemaakt.

Indicatoren en analysebestand

Ter voorbereiding op het dossieronderzoek zijn de (operationalisaties van de) definitieve indicatoren opgesteld. In de opdrachtbeschrijving en onderzoeksvragen werd al een aantal procesmatige indicatoren vermeld. Deze zijn vertaald naar meetbare indicatoren en opgenomen in een analysebestand. De indicatorenlijst is opgenomen als bijlage.

Uitvoering en analyse

Het dossieronderzoek is uitgevoerd door het op locatie of online raadplegen van het registratiesysteem van de organisaties. De focus lag daarbij op:

- of de indicator geregistreerd wordt;
- op welke wijze de indicator geregistreerd wordt en of deze op grootschalige wijze (met een query) opgehaald zou kunnen worden;
- in welke mate eenduidig geregistreerd wordt.

Vervolgens zijn de analysebestanden geanalyseerd met aandacht voor:

- eenduidigheid van registraties;
- definities en operationalisaties van de procesindicatoren;
- ontbrekende informatie en witte vlekken.

Aanvullende interviews

Aanvullend op het dossieronderzoek hebben we per organisatie een interview op managementniveau afgenomen over het benutten van informatie uit de registraties voor het meten van impact. In het interview besteedden we onder andere aandacht aan welke sturingsinformatie relevant is voor de organisatie, welke informatie gebruikt en gemist wordt en welke functie de impactmonitor kan hebben. Daarnaast zijn we ingegaan op of en welke veranderingen in de registraties van de organisatie mogelijk zijn om de informatie voor de impactmonitor, aan te kunnen leveren. De interviews dienden voor het duiden en aanvullen van de resultaten uit het dossieronderzoek.

Voortgangsoverleg

Gedurende het traject hebben drie voortgangsoverleggen met ZonMw en (een vertegenwoordiging van) de onderzoekscommissie GHNT plaatsgevonden: bij de start van het onderzoek, over de uitwerking van de indicatoren voor het dossieronderzoek en over de conceptnotitie die we opleveren.

1.4 Leeswijzer

In [hoofdstuk 2](#) beschrijven we de resultaten van het dossieronderzoek. Daarbij gaan we eerst in op de resultaten per organisatie. Vervolgens bespreken we de resultaten van de overkoepelende verschilanalyse tussen de organisaties. De input uit de interviews is opgenomen in [hoofdstuk 3](#) en [hoofdstuk 4](#) bevat een conclusie.

⁵ Het wijkteam heeft geen twintig dossiers kunnen aanleveren, omdat zij casuïstiek in het systeem niet kunnen uitsplitsen op basis van (huiselijk) geweldsvormen. De casuïstiek die is onderzocht, is afkomstig van Veilig Thuis. Vervolgens hebben medewerkers zelf dossiers aangeleverd waarin sprake was van (huiselijk) geweld. Dit resulteerde in achttien dossiers.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Resultaten dossieronderzoek

2

2 Resultaten dossieronderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van het dossieronderzoek per organisatie. We gaan in op de aanwezigheid, eenduidigheid en operationalisatie van de indicatoren. Eerst presenteren we een overzicht van de resultaten per procesindicator. Vervolgens geven we een toelichting of aanvullingen op basis van de analyse. Ten slotte duiden we de resultaten van het dossieronderzoek met informatie uit de interviews.

Kader 2.1 Beoordelingssystematiek aanwezigheid procesindicatoren

Het doel van het onderzoek is om na te gaan of de vooraf, in het kader van dit onderzoek, vastgestelde procesindicatoren op [geautomatiseerde wijze](#) verzameld kunnen worden vanuit dossiers. De beoordelingssystematiek m.b.t. de aanwezigheid van de indicatoren is dan ook gebaseerd op dit doel. Per indicator is beoordeeld of deze systematisch en geautomatiseerd uit het dossier gehaald zou kunnen worden. De beoordeling is een score, namelijk een '+', '+/-' of '-'. De scores hebben de volgende betekenis:

- +: de indicator is op een vaste plek als 'losse' indicator in de dossiers gevonden en is hetzelfde geformuleerd in verschillende dossiers;
- +/-: de indicator is in enkele dossiers gevonden, is niet als 'losse' indicator opgenomen (maar staat vermeld onder een andere noemer of als onderdeel van een andere indicator) en kan op verschillende plekken staan. Systematische en geautomatiseerde verzameling is lastig dan wel niet mogelijk;
- -: de indicator is niet of niet herkenbaar opgenomen of staat op verschillende plekken in het dossier. Systematische en geautomatiseerde verzameling is niet mogelijk.

2.1 Veilig Thuis

2.1.1 Beschikbaarheid en eenduidigheid procesindicatoren

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de resultaten van het dossieronderzoek per procesindicator. Bij Veilig Thuis (VT) zijn twintig dossiers doorgenomen.

Tabel 2.1 Overzicht van resultaten per procesindicator

Thema	Indicator	Geautomatiseerd op te halen uit registratie ¹	Eenduidige registratie ²
Werken volgens de visie gefaseerd samenwerken voor veiligheid	Veiligheidsplan	+	+
	Hulpverleningsplan	+/-	-
	Herstelplan*	-	+
	Actuele veiligheidssituatie	+	-
Zicht en handelen op trauma*	Signalering van traumaklachten	-	-
	Vaststelling van trauma	-	-
	Behandeling van trauma	-	-
Inzet van effectieve interventies*	Inzet interventies	-	-
	Interventies opgenomen in de Databank	-	-
	Effectieve interventies NJi	-	-
	Effectiviteit interventies	-	-
Samenwerking	Intersectoraal werken	-	-
	Welke sectoren?	-	-
	Manier van samenwerken	+/-	-
	Multidisciplinair werken	-	-
	Welke disciplines?	-	-
	Manier van samenwerken	+/-	-
Het voeren van regie	Procesregie	-	-
	Door welke partij?	-	+
	Door middel van welke activiteiten?	+	+
	Casusregie	+/-	-
	Door welke partij?	-	+
	Door middel van welke activiteiten?	+	+

Vervolg tabel 2.1

Thema	Indicator	Geautomatiseerd op te halen uit registratie ¹	Eenduidige registratie ²
Nieuw geweld	Nieuwe zorgen over veiligheid gezinssysteem	+	-
	Handelen n.a.v. nieuwe zorgen over veiligheid	+	-
	Nieuwe geweldsincidenten	+	-
	Handelen n.a.v. nieuwe meldingen	+	-

¹ Indicator wordt wel (+), soms (+/-) of niet (-) geregistreerd op een wijze waarop de procesindicator automatisch uit het systeem op te halen is. Afkappercentage voor wel registreren (+) is 75%. Afkappercentage voor soms registreren (+/-) is 25% tot 50%.

² Registratie van procesindicator is wel (+) of niet (-) eenduidig.

* Let op, (zeer) kleine N.

In het kader van het [veiligheidsplan](#) wordt informatie geregistreerd aangaande de (veiligheids)situatie, veiligheidsafspraken, doelen en afspraken. In veertien van de twintig dossiers is informatie beschikbaar over de voortgang van het veiligheidsplan. Deze informatie staat vaak als bulletpoints opgenomen. De informatie over de onderdelen binnen het veiligheidsplan wordt in elk dossier geregistreerd onder 'Algemene veiligheidsvoorwaarden'. Het veiligheidsplan wordt voor sommige casussen door overdrachtpartijen opgesteld. Wanneer meldingen direct worden overgedragen vanuit VT aan het lokaal veld worden veiligheidsafspraken niet bij VT geregistreerd, omdat dit tot de taken van de overdrachtpartijen wordt gerekend. Informatie over de [actuele veiligheidsinformatie](#) vinden we terug op verschillende plekken in het dossier. In sommige gevallen sluit dit aan bij de taakstelling van VT: op verschillende momenten wordt de actuele veiligheidsinformatie beschreven en gemonitord. Noch het [hulpverleningsplan](#) noch het [herstelplan](#) komt expliciet terug in de registraties van VT. In enkele dossiers wordt wel verwezen naar de noodzaak van het opstellen van deze plannen. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van hulpverlenings- en herstelplannen ligt bij de hulpverlening en vindt plaats nadat VT de casus heeft overgedragen. Gezien de taakstelling en de positie in de keten van VT is het vanzelfsprekend dat deze informatie niet in registraties terugkomt.

In de twintig onderzochte dossiers komt vrijwel geen informatie over [traumaklachten](#) terug. In slechts drie dossiers staat informatie over de screening of vaststelling van traumaklachten. Informatie over het instrumentarium en de behandeling ontbreekt. Ook de [inzet van effectieve interventies](#) ontbreekt in de dossiers. In één van de twintig dossiers wordt er gerapporteerd over de inzet van spel- en systeemtherapie. De keuze voor deze interventies is echter niet in het dossier toegelicht.

De dossiers bevatten geen expliciet onderdeel waaruit [intersectorale of multidisciplinaire samenwerking](#) met andere partijen blijkt. Indien sprake is van betrokkenheid van of samenwerking met andere partijen, worden deze partijen in diverse onderdelen van het dossier bij naam genoemd. Daarbij wordt niet expliciet gemaakt of sprake is van betrokkenheid of samenwerking.

De termen '[procesregie](#)' en '[casusregie](#)' komen vrijwel niet terug in de dossiers. Informatie over deze regievormen wordt met andere terminologie aangeduid, zoals 'regievoering' en 'zicht houden op veiligheid'. Daarbij lijkt er sprake te zijn van overlap van deze twee vormen van regie. Activiteiten van de regisseur zijn wel opgenomen, in de vorm van bulletpoints of een beschrijving van welke diensten zijn ingezet.

De dossiers bevatten informatie over zowel [herhaalde situaties van onveiligheid](#) (d.w.z. nieuwe zorgen over veiligheid en geweldsincidenten) en [\(opnieuw\) professioneel ingrijpen](#). Dit wordt geregistreerd via een beschrijving in de dossiers. Nieuwe geweldsincidenten worden toegevoegd aan het bestaande dossier met een uniek case-ID-nummer.

Overkoepelend beeld

Acht van de 26 indicatoren zijn in het merendeel van de dossiers [aanwezig](#), te weten: veiligheidsplan, actuele veiligheidssituatie, activiteiten die de proces- of casusregisseur uitvoeren en (ingrijpen o.b.v.) nieuwe zorgen en meldingen. Het merendeel van de indicatoren is echter soms aanwezig in dossiers, d.w.z. in ongeveer de helft van de dossiers.

De registraties laten zien dat er [niet eenduidig](#) geregistreerd wordt over procesindicatoren die in dit onderzoek centraal staan. Informatie over indicatoren staat niet altijd op dezelfde plek in de verschillende dossiers en informatie over een indicator kan op meerdere plekken tegelijk in het dossier staan. Voor

sommige indicatoren past dat bij de werkwijze en registratiewijze van VT. Informatie over de veiligheidsvoorwaarden kan bijvoorbeeld ook terugkomen bij monitoring (omdat deze voorwaarden worden gemonitord) en in het contactjournaal (omdat deze worden doorgestuurd). Daarbij komt dat er vaak ook andere gegevens op de plek staan waar informatie over de procesindicator geregistreerd is. Uitzondering op de regel zijn het veiligheidsplan, de actuele veiligheidssituatie en de registratie rondom herhaalde situaties van onveiligheid; deze worden altijd gerapporteerd in respectievelijk hetzelfde systeem-onderdeel van dossiers of op een consistente manier toegevoegd aan de dossiers. Het is in dossiers onvoldoende duidelijk of er met dezelfde definities gewerkt wordt of deze op eenzelfde manier geïnterpreteerd worden.

2.1.2 Duiding resultaten dossieronderzoek

In het interview met een unithoofd en beleidsmedewerker van VT hebben we onder andere stilgestaan bij de structuur en de opbouw van het registratiesysteem. Landelijk gebruiken de VT-organisaties twee verschillende registratiesystemen waaraan dezelfde voorwaarden en standaarden gekoppeld zijn. Het registratiesysteem van VT is opgebouwd op basis van het werkproces van VT. Dit is landelijk vastgelegd. Doordat het systeem procesgestuurd is, bestaat er een vaste mappen- en invulstructuur op basis van de diensten die uitgevoerd worden. Hiermee wordt eenduidige registratie gestimuleerd; de verwachting van de respondenten is daarom dat informatie niet zomaar op een andere plek vermeld staat. VT levert periodiek verantwoordingsinformatie aan gemeenten en gegevens aan het CBS. Voor die verantwoordingsinformatie is geen uniforme standaard. Alle informatie die op dit moment al naar het CBS gaat, is verplichte informatie en staat op vaste plekken in het systeem. De procesindicatoren die in dit onderzoek centraal staan, zijn aanvullend op de gegevens die VT al aanlevert aan verschillende instanties. Het zicht op het invullen van de registraties en het toevoegen van de juiste mappen ligt bij de werkbegeleiders. Zij kijken ongeveer eens per drie weken mee met de medewerkers hoe de dossiers opgebouwd en ingevuld zijn. Daarnaast vindt regelmatig afstemming plaats over definities. Regionaal vinden bijvoorbeeld trainingen plaats waarin definities aan bod komen. Opgemerkt wordt dat er, zowel intern als extern, over sommige termen verwarring bestaat.

2.2 Jeugdbescherming

2.2.1 Beschikbaarheid en eenduidigheid procesindicatoren

Tabel 2.2 geeft een overzicht van de resultaten van het dossieronderzoek per procesindicator. Bij de Jeugdbescherming (JB) zijn twintig dossiers doorgenomen.

Tabel 2.2 Overzicht van resultaten per procesindicator

Thema	Indicator	Geautomatiseerd op te halen uit registratie ¹	Eenduidige registratie ²
Werken volgens de visie gefaseerd samenwerken voor veiligheid	Veiligheidsplan	+/-	+
	Hulpverleningsplan	+	+
	Herstelplan*	-	-
	Actuele veiligheidssituatie	+	+
Zicht en handelen op trauma*	Signalering van traumaklachten	+/-	-
	Vaststelling van trauma	-	-
	Behandeling van trauma	-	-
Inzet van effectieve interventies*	Inzet interventies	+/-	-
	Interventies opgenomen in de Databank	-	-
	Effectieve interventies NJi	-	-
	Effectiviteit interventies	-	-
Samenwerking	Intersectoraal werken	-	-
	Welke sectoren?	-	-
	Manier van samenwerken	+/-	-
	Multidisciplinair werken	-	-
	Welke disciplines?	-	-
	Manier van samenwerken	+/-	-

Vervolg tabel 2.2

Thema	Indicator	Geautomatiseerd op te halen uit registratie ¹	Eenduidige registratie ²
Het voeren van regie	Procesregie*	-	-
	Door welke partij?	+/-	-
	Door middel van welke activiteiten?	+	-
	Casusregie	+/-	-
	Door welke partij?	+	-
	Door middel van welke activiteiten?	+	-
Nieuw geweld	Nieuwe zorgen over veiligheid gezinssysteem	+/-	-
	Handelen n.a.v. nieuwe zorgen over veiligheid	+/-	-
	Nieuwe geweldsincidenten	+	-
	Handelen n.a.v. nieuwe meldingen	+/-	-

¹ Indicator wordt wel (+), soms (+/-) of niet (-) geregistreerd op een wijze waarop de procesindicator automatisch uit het systeem op te halen is. Afkappercentage voor wel registreren (+) is 75%. Afkappercentage voor soms registreren (+/-) is 25% tot 50%.

² Registratie van procesindicator is wel (+) of niet (-) eenduidig.

* Let op, (zeer) kleine N.

De JB werkt niet met afzonderlijke [veiligheids-](#), [hulpverlenings-](#) of [herstelplannen](#), maar met een integraal gezinsplan. Het gezinsplan is een groeidocument waarin een beeld van de [actuele veiligheidssituatie](#) wordt geschetst, er aandacht is voor de directe veiligheid binnen het gezinssysteem en voor het realiseren van stabiele veiligheid binnen het gezinssysteem door het inzetten van hoofdaanbieders die verantwoordelijk zijn voor het inzetten van de juiste effectieve interventie(s). De voortgang van het gezinsplan blijkt uit nieuwe passages in het dossier. Geüpdatete versies van het gezinsplan worden als nieuwe documenten toegevoegd in het WIJZ-systeem.

Om directe veiligheid te realiseren, worden bodemeisen vastgesteld, (veiligheids)afspraken opgesteld en beschreven op wie de (veiligheids)afspraken betrekking hebben. Dit wordt vaak als bulletpoints opgenomen in de dossiers. Ook zijn consequenties opgenomen voor leden van het gezinssysteem wanneer zij zich niet aan de bodemeisen of (veiligheids)afspraken in het gezinsplan houden. De voortgang van de actuele veiligheidssituatie is opgenomen in het 'Metingen-onderdeel' van het registratiesysteem (WIJZ): de veiligheidssituatie van het gezinssysteem wordt inzichtelijk gemaakt met een veiligheidsscore en toelichting. Daarnaast is in ongeveer een derde van de dossiers een veiligheidsbeoordeling aanwezig. In het gezinsplan staat een plan van aanpak om stabiele veiligheid te realiseren voor het gezinssysteem (ook wel het hulpverleningsplan). Afspraken, doelen, resultaten en besluiten zijn in het kader van dit plan opgenomen in de registratie. Ook komen in twee dossiers incidenteel elementen van het herstelplan naar voren. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van de herstelplannen ligt vaak bij de hulpverlening. Vanuit de regierol die de JB heeft, kan informatie over (de voortgang van) hulpverlening en herstel wel onderdeel zijn van hun registratie.

In de twintig onderzochte dossiers komt vrijwel geen telbare informatie over [traumaklachten](#) terug. In zeven van de twintig dossiers staat informatie over de screening of vaststelling van traumaklachten. Informatie over het instrumentarium en de behandeling ontbreekt. Verder staat in een beperkt aantal dossiers informatie over de inzet van [effectieve interventies](#). Interventies die terugkomen in dossiers zijn speltherapie, weerbaarheidstraining en inzet van Spirit spoed- of pleeghulp.

De dossiers bevatten geen expliciet onderdeel waaruit [intersectorale of multidisciplinaire samenwerking](#) met andere partijen blijkt. Indien sprake is van betrokkenheid van of samenwerking met andere partijen, worden deze partijen in het onderdeel 'aanpak' bij naam genoemd, niet bij de naam van de sector of discipline. Hier worden ook de activiteiten genoemd die betrokken of samenwerkingspartners uitvoeren. Wanneer er sprake is van een intersectorale of multidisciplinaire samenwerking in dossiers wordt de samenwerking nadrukkelijk beschreven. Een andere procesindicator voor multidisciplinaire samenwerking is het uitvoerdersoverleg, waar gezin, gezinsmanager en relevante anderen (zoals zorgaanbieders) aan deelnemen. Tijdens het uitvoerdersoverleg komen ook zaken rondom procesregie, actuele en blijvende veiligheid aan de orde. In het systeem worden de datum en de toegekende veiligheidsscore gedurende het overleg vastgelegd.

De termen ‘procesregie’ en ‘casusregie’ komen vrijwel niet terug in de dossiers. Vaker wordt informatie over regievoering algemener geformuleerd (zoals regie) of wordt er over de aanwezigheid van een gezinsmanager, ambulant begeleider of maatschappelijk werker gerapporteerd die een coördinerende rol op zich neemt. Daardoor lijkt er sprake te zijn van overlap tussen deze twee vormen van regie. De activiteiten van de regisseur zijn opgenomen door middel van een (korte) beschrijving in het dossier. Door respondenten werd toegelicht dat er altijd sprake is van proces- en casusregie in de casuïstiek die bij de JB ligt. Deze kan belegd zijn bij de JB, maar ook (deels) bij andere partijen. JB registreert voornamelijk procesindicatoren met betrekking tot casusregie.

In ongeveer de helft van de dossiers wordt informatie gevonden over [herhaalde situaties van onveiligheid](#), d.w.z. nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem of nieuwe geweldsincidenten binnen het gezinssysteem. Nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem worden d.m.v. een beschrijving opgenomen in het dossier, terwijl nieuwe geweldsincidenten worden geregistreerd in dossiers door middel van documenten waaruit (de aanleiding van) het incident blijkt. [Opnieuw professioneel ingrijpen](#) naar aanleiding van de zorgen of incidenten wordt gerapporteerd in dossiers via een beschrijving.

Overkoepelend beeld

Uit tabel 2.2 blijkt dat er in het merendeel van de dossiers informatie [aanwezig](#) is over zes van de 26 indicatoren. Deze vijf indicatoren zijn: veiligheids- en hulpverleningsplan, actuele veiligheidssituatie, activiteiten die proces- of casusregisseurs uitvoeren en nieuwe geweldsincidenten.

De procesindicatoren die in dit onderzoek centraal staan, worden binnen het gezinsplan [niet eenduidig](#) geregistreerd; informatie over een procesindicator kan op verschillende plekken staan. Voor sommige indicatoren is dat vanzelfsprekend, bijvoorbeeld daar waar het gaat om herhaalde metingen of terugkerende afspraken. We zien echter ook dat informatie die volgens de systeemopbouw op een vaste plaats zou kunnen staan ook op verschillende plaatsen terug kan komen. Uitzonderingen zijn procesindicatoren die te maken hebben met de (actuele) veiligheidssituatie van het gezinssysteem of met de hulpverlening die wordt ingezet, want deze kunnen altijd worden teruggevonden onder het onderdeel ‘veiligheid’ of ‘aanpak’ in het dossier. Het dossieronderzoek wijst uit dat de JB werkt met een integraal gezinsplan waarin onderdelen van het veiligheids-, hulpverlenings- en herstelplan zijn opgenomen, maar niet als zodanig zijn benoemd. Verder wordt verschillende terminologie (bijv. gezinsmanager, regisseur, begeleider) voor dezelfde procesindicator gebruikt in de dossiers. Het is in dossiers onvoldoende duidelijk of met dezelfde [definities](#) gewerkt wordt of deze op eenzelfde manier geïnterpreteerd worden. Wel lichten de respondenten toe dat definities van gebruikte en telbare procesindicatoren in een online handboek staan en dat er op systeembeheerniveau een procesplaat aanwezig is met definities.

2.2.2 Duiding resultaten dossieronderzoek

Op dit moment registreert de Jeugdbescherming wat noodzakelijk is voor de gezinnen en professional, op basis van de stappen in het werkproces. Aanpassingen van de registraties moeten ook voor hen meerwaarde hebben. Daarbij speelt dus altijd de vraag: hoe kunnen we de informatie die we vastleggen gebruiken? De registratie van interventie-inzet wordt bemoeilijkt doordat iedere paar jaar de registratiewijze wisselt (o.b.v. module, hoofdaanemers, etc.). Gemeenten kopen interventies in en willen zien dat dit is afgenomen. De systemen waarmee ze dat doen wisselen. Dat betekent ook iets voor de registratie van de JB. Daarbij wisselt de registratiewijze vaak ook nog per gemeente, wat maakt dat ze voor gemeenten verschillend moeten registreren. Als interventies op basis van de databank geregistreerd zouden moeten worden, ontstaat er nog meer variatie in de wijze van registreren.

JB Amsterdam gebruikt het landelijke registratiesysteem (WIJZ) dat voor alle GI's is ontwikkeld, maar met een aantal aanvullingen die (nog) niet door andere GI's worden gebruikt. Hierdoor loopt de JB Amsterdam voorop met een aantal indicatoren wat betreft registreren en rapporteren. Zelf hebben ze ook oog voor de optimalisatie van registraties. Zo zijn er kort geleden aanpassingen gedaan waardoor een kwalitatieve indicator ook kwantitatief beschikbaar werd. De JB constateert zelf ook dat er verschillen in definities kunnen bestaan. Het creëren van eenheid in definities vraagt veel inzet. Intern vindt regelmatig uitwisseling plaats tussen teams om begrippen te ijken. Dit zal om continue inzet vragen. Het gaat volgens de respondenten niet alleen om dezelfde taal binnen de eigen organisatie, maar ook om een gedeelde taal en definities met alle andere partners. Organisaties hanteren intern vaak net iets andere

omschrijvingen of termen dan extern. Verschillen in definities zouden volgens de respondenten niet erg hoeven zijn, als er maar afspraken zijn over wat waaronder verstaan wordt en er sprake is van multidisciplinaire betrokkenheid, zodat samen beoordeeld wordt wat het beste is voor een gezin.

2.3 Lokaal team

2.3.1 Beschikbaarheid en eenduidigheid procesindicatoren

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de resultaten van het dossieronderzoek per procesindicator. Bij het lokaal team zijn achttien dossiers doorgenomen. Het betreft dossiers die van VT zijn overgedragen naar Team Jeugd van de gemeente. De casussen die zijn overgedragen naar de welzijnsorganisatie en betrekking hebben op volwassenen zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Tabel 2.3 Overzicht van resultaten per procesindicator

Thema	Indicator	Geautomatiseerd op te halen uit registratie ¹	Eenduidige registratie ²
Werken volgens de visie gefaseerd samenwerken voor veiligheid	Veiligheidsplan	-	-
	Hulpverleningsplan	+/-	-
	Herstelplan*	-	-
	Actuele veiligheidssituatie	+	-
Zicht en handelen op trauma*	Signalering van traumaklachten	-	n.v.t.
	Vaststelling van trauma	-	n.v.t.
	Behandeling van trauma	-	n.v.t.
Inzet van effectieve interventies*	Inzet interventies	+/-	-
	Interventies opgenomen in de Databank	-	-
	Effectieve interventies NJi	-	-
	Effectiviteit interventies	-	-
Samenwerking	Intersectoraal werken	+/-	-
	Welke sectoren?	-	-
	Manier van samenwerken	+/-	-
	Multidisciplinair werken	+/-	-
	Welke disciplines?	-	-
	Manier van samenwerken	+/-	-
Het voeren van regie	Procesregie	-	-
	Door welke partij?	+/-	-
	Door middel van welke activiteiten?	+	-
	Casusregie	+	-
	Door welke partij?	+	-
	Door middel van welke activiteiten?	+	-
Nieuw geweld	Nieuwe zorgen over veiligheid gezinssysteem	+	+/-
	Handelen n.a.v. nieuwe zorgen over veiligheid	+	+/-
	Nieuwe geweldsincidenten	+	-
	Handelen n.a.v. nieuwe meldingen	+	-

¹ Indicator wordt wel (+), soms (+/-) of niet (-) geregistreerd op een wijze waarop de procesindicator automatisch uit het systeem op te halen is. Afkappercentage voor wel registreren (+) is 75%. Afkappercentage voor soms registreren (+/-) is 25% tot 50%.

² Registratie van procesindicator is wel (+), enigszins (+/-) of niet (-) eenduidig.

* Let op, (zeer) kleine N.

In de achttien dossiers van het lokaal team was geen [veiligheidsplan](#) aanwezig, in die zin dat er geen apart document met deze naam in het dossier aanwezig was. Er was in enkele dossiers wel informatie beschikbaar over onderdelen die normaliter tot de inhoud van het veiligheidsplan behoren, zoals veiligheidsafspraken, maar ook de [actuele veiligheidssituatie](#), veiligheidsvoorwaarden en een veiligheidsbe-

oordeling zijn opgenomen. Deze informatie is opgenomen als onderdeel van het gezinsplan of in de contactregistraties van het systeem. Verder staat er informatie over het [hulpverleningsplan](#) in de dossiers, maar in het merendeel van de dossiers niet onder het daarvoor ontworpen systeemonderdeel 'hulpverleningsplan'. Het hulpverleningsplan is vaak terug te vinden onder contactregistraties; de manier waarop dit is ingevuld verschilt per dossier. Conform de werkprocessen screent het lokaal team op onderliggende problematieken. Vervolgens zetten zij de casus door naar hulpverlenende instanties die een gedetailleerder hulpverleningsplan opstellen. In het merendeel van de dossiers wordt gerapporteerd over de voortgang van de doelen en acties in het hulpverleningsplan, maar niet in het daarvoor ontworpen systeemonderdeel. Daarnaast valt in drie van de achttien dossiers de inhoud van het [herstelplan](#) samen met de inhoud van hulpverleningsplan, omdat de doelen en daaraan verbonden acties gericht zijn op het creëren van veiligheid en herstel.

In de achttien onderzochte dossiers staat geen informatie over [traumaklachten](#) en in een beperkt aantal dossiers wordt er geregistreerd over de inzet van [interventies](#). Er is geen inzicht in de effectiviteit van de ingezette interventies.

De dossiers bevatten een apart onderdeel waar [intersectorale of multidisciplinaire samenwerking](#) met andere partijen kan worden geregistreerd, maar dit onderdeel wordt zelden ingevuld. Deze informatie staat vaak in de contactregistraties waarin partijen terloops bij naam worden genoemd. Daarbij wordt niet expliciet gemaakt of sprake is van betrokkenheid of samenwerking. Activiteiten door andere partijen worden in de dossiers opgenomen als beschrijving.

De term '[procesregie](#)' komt vrijwel niet terug in de dossiers, maar de term '[casusregie](#)' is wel opgenomen in ongeveer de helft van de dossiers. Informatie over regievoering wordt vaker met andere terminologie aangeduid, zoals consulent, regisseur, casusverantwoordelijke en casemanager, waardoor er sprake lijkt te zijn van overlap tussen deze twee vormen van regie. Activiteiten van de regisseur zijn wel opgenomen, in de vorm van een beschrijving in de contactregistraties.

In ongeveer de helft van de dossiers wordt informatie gevonden over [herhaalde situaties van onveiligheid](#), d.w.z. nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem of nieuwe geweldsincidenten binnen het gezinssysteem. Nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem worden via een beschrijving opgenomen in het dossier, terwijl nieuwe geweldsincidenten worden geregistreerd via een nieuw bericht in de contactregistraties. [Opnieuw professioneel ingrijpen](#) naar aanleiding van de zorgen of incidenten wordt gerapporteerd in dossiers via een beschrijving.

Overkoepelend beeld

Tien van de 26 indicatoren zijn in het merendeel van de dossiers [aanwezig](#), te weten: hulpverleningsplan, actuele veiligheidssituatie, casusregie, partij die regie voert, activiteiten die de proces- of casusregisseur uitvoeren en (ingrijpen o.b.v.) nieuwe zorgen en meldingen. Het merendeel van de indicatoren is echter soms aanwezig in dossiers, d.w.z. in ongeveer de helft van de dossiers.

De registraties laten zien dat er [niet eenduidig](#) geregistreerd wordt over procesindicatoren die in dit onderzoek centraal staan. Hoewel de informatie over procesindicatoren vaak op dezelfde plek in het dossier staat (in de contactregistraties), lenen de opbouw en opmaak van de contractregistraties⁶ zich er niet voor om de inhoud van het bericht op voorhand te beoordelen op de aanwezigheid van bijvoorbeeld informatie over regievoering. Het is in dossiers onvoldoende duidelijk of er met dezelfde [definities](#) gewerkt wordt, of deze op eenzelfde manier geïnterpreteerd worden.

2.3.2 Duiding resultaten dossieronderzoek

Het registratiesysteem van het lokaal team is ingericht op basis van de procesafspraken. In het interview lichten de respondenten toe dat er de afgelopen periode meer aandacht is voor een uniforme werkprocesbeschrijving. Het uniform invullen en bijhouden van registraties is een thema dat daarbij terugkomt. Er wordt meer op gestuurd zodat de uniformiteit in de werkwijze ook bijdraagt aan het uniform en structureel invullen van de registraties. Er heerst volgens de respondenten wel een spanningsveld tussen het standaardiseren van het werkproces en de registraties enerzijds en het maatwerk van handelen en registreren anderzijds. Het werkproces en de wijze van registreren zijn vaak vastgelegd in protocollen waarop het registratiesysteem aangepast wordt. Echter, voor het bieden van de juiste hulp wordt niet altijd gewerkt volgens deze protocollen. Voor dit soort situaties moet het registratiesysteem ook ruimte bieden. Door discussies te voeren over definities en hoe informatie op papier moet staan, wordt soms

⁶ Namelijk een nieuw bericht per regel waarvan alleen de titel zichtbaar is.

juist onduidelijkheid gecreëerd. In het kader van onder andere duidelijkheid over definities en samenwerking in de keten wordt volgend jaar een training aangeboden in de regio rondom ‘samen voor veiligheid’ waarin o.a. werkwijzen en definities centraal staan.

Belangrijk om rekening mee te houden bij de registraties van lokale teams is dat lokale teams landelijk verschillende taken en werkwijzen hebben. De teams kunnen bestaan uit professionals met veel expertise op verschillende terreinen die niet alleen de taak hebben om de cliëntvraag te verhelderen, maar ook om een passend plan te maken, regie te voeren en hulp te verlenen. Er zijn ook lokale teams waar de focus vooral ligt op het verhelderen van de vraag en doorverwijzen naar de juiste hulpverlening. Dat maakt dat registraties er heel verschillend uit kunnen zien en verschillende dingen vereisen. Bovendien kan een lokaal team bestaan uit professionals vanuit verschillende organisaties. Als er geen afspraken zijn over werken in eenzelfde registratie voor de activiteiten die vanuit het lokaal team worden uitgevoerd, belemmert dat een overkoepelend zicht op procesinformatie. Het beeld met dit dossieronderzoek is dan ook geen representatief beeld voor alle lokale teams in Nederland. Daarbij komt dat er (vrijwel) geen wettelijke standaarden of (landelijke) afspraken zijn over de wijze van registratie. Dit maakt dat er verschillen zullen bestaan tussen de registratiesystemen en -wijzen van de lokale teams.

2.4 Overkoepelende analyse

Wanneer we de resultaten per organisatie tegen elkaar afzetten, blijkt dat:

- (onderdelen van) het veiligheidsplan geregistreerd wordt(/worden) door VT, JB en het lokaal team;
- (onderdelen van) het hulpverleningsplan geregistreerd wordt(/worden) door zowel VT, JB als het lokaal team;
- er niet geregistreerd wordt over het herstelplan door VT, JB en het lokaal team;
- er soms wel signalen in dossiers zijn dat er naar herstel moet worden toegewerkt;
- er door VT, JB en het lokaal team geregistreerd wordt over de actuele veiligheidssituatie;
- er niet vaak geregistreerd wordt over traumaklachten door VT, JB en het lokaal team;
- er relatief weinig geregistreerd wordt over de inzet van (effectieve) interventies door VT, JB en het lokaal team;
- intersectorale of multidisciplinaire samenwerking vaak niet expliciet terugkomt in dossiers van VT, JB en het lokaal team;
- proces- en casusregie veelal overlapt en dat er algemene terminologie gebruikt wordt om deze regievoering aan te duiden in dossiers;
- zowel VT als JB als het lokaal team rapporteren over herhaalde situaties van onveiligheid en de wijze waarop wordt ingegrepen naar aanleiding van nieuwe zorgen of geweldsincidenten.

Daarnaast zien we dat er voor een aantal indicatoren niet eenduidig geregistreerd wordt, omdat informatie over de procesindicatoren vaak op (meerdere) verschillende plekken in het dossier staat. Het is in dossiers onvoldoende duidelijk of er met dezelfde definities gewerkt wordt en of deze definities op eenzelfde manier geïnterpreteerd worden. Dit bemoeilijkt het automatisch ophalen van informatie uit dossiers door middel van een query.

Blik op de toekomst

Aanpassingsmogelijkheden
registraties en functie impact-
monitor

3

3 Blik op de toekomst

3.1 Aanpassingen registraties

In de interviews is met de organisaties gesproken over de mogelijkheid en bereidheid tot het doen van aanpassingen in de registratiesystemen. Over het algemeen kwam hier eenzelfde beeld uit voor alle organisaties. Voor het doen van technische aanpassingen is de betrokkenheid van de softwareleverancier noodzakelijk. Samen met de softwareleverancier kan gekeken worden naar hoe informatie vastgelegd kan worden en hoe koppelingen tussen gegevens gelegd kunnen worden. Wel wijzen alle organisaties daarbij op het belang van de aanpassingen en de impact daarvan op de organisatie. Per situatie zal een afweging gemaakt moeten worden over de impact van de wijzigingen en de tijdsinvestering die de aanpassingen vragen van medewerkers. VT vult daarbij aan dat aanpassingen in hun registratie altijd landelijk besproken en vastgelegd zullen moeten worden. Uitbreiding of aanpassing van de informatievoorziening moet in het landelijk netwerk besproken worden. Dergelijke veranderingen worden niet per individuele regio doorgevoerd. Voor de JB geldt dat rekening gehouden moet worden met de belastbaarheid van het systeem. Op dit moment draaien ze tientallen rapporten uit waarvoor toevoegingen en bewerkingen nodig zijn. Daarnaast bestaan verschillen in registraties tussen de verschillende locaties. Op een aantal indicatoren is JB Amsterdam verder gevorderd met het registreren en rapporteren dan de andere JB's. Voor het systematisch en geautomatiseerd ophalen van de procesindicatoren zijn een aantal fundamentele veranderingen vereist in de registratiesystemen. Organisaties zullen deze enkel door willen voeren als deze ook bijdragen aan hun proces of inzicht en als de impact op de tijdsinvestering van de medewerkers aan registratie beperkt is.

Daarnaast stonden we in de interviews stil bij het soort procesindicatoren. De respondenten van de JB wijzen erop dat het vooraf vaststellen van indicatoren ertoe kan leiden dat waardevolle indicatoren ontbreken. De procesindicatoren en uitkomsten die worden vastgelegd, moeten allereerst de cliënt en professionals inzicht geven in het proces en de impact; vanuit dat perspectief volgt leren en ontwikkelen. Volgens hen is het waardevol de indicatoren vast te stellen vanuit praktijkonderzoek, in samenspraak met professionals. Enkel zorgvuldig geselecteerde indicatoren en meetmomenten die voor de praktijk betekenisvol zijn, zullen voldoende bijgehouden worden en kunnen gebruikt worden als uitgangspunt voor het leren en ontwikkelen. Volgens de respondenten zou gestart moeten worden met een beperkte selectie van indicatoren. Voor die indicatoren wordt vervolgens aandacht besteed aan goede voorbeelden, consequent registreren, eenduidige definities, et cetera. Wanneer deze informatie structureel en eenduidig geregistreerd wordt, kan gekeken worden naar aanvullende indicatoren. Het meenemen van professionals in deze exercitie is van belang: als zij begrijpen wat en waarom ze registreren komt dat de registratie ten goede.

3.2 Functie impactmonitor

Met de respondenten is gesproken over welke functie de impactmonitor voor hun organisaties zou kunnen hebben. Alle respondenten wijzen daarbij op het kunnen maken van regionale vergelijkingen. Het afzetten van eigen regionale cijfers tegen cijfers van andere regio's kan aanknopingspunten geven voor evaluatie en het leren van elkaar. De cijfers van de impactmonitor zijn daarmee een startpunt voor het gesprek tussen regio's over wat werkt en wat ze van elkaar kunnen leren. Daarnaast kan de impactmonitor op lange termijn trends inzichtelijk maken. Zicht op trends kan bijdragen aan het evalueren en optimaliseren van het eigen werkproces volgens respondenten. Voor gemeenten kunnen de gegevens relevant zijn voor het bepalen van de focus van beleid. Belangrijk daarbij te onthouden is dat cijfers alleen onvoldoende zijn; duiding van en het gesprek over de cijfers is eveneens van belang. Een aandachtspunt bij het gebruik van de impactmonitor is de interpretatie van de cijfers. Dat dient op een juiste wijze gedaan te worden. Daarnaast vragen respondenten zich af op welke wijze de impactmonitor regionale of lokale dataverzameling en -uitwisseling kan aanvullen. In regio's waar fors ingezet wordt op deze uitwisseling lijkt de impactmonitor nu nog weinig toegevoegde waarde te hebben. Naast onderliggend onderzoek voert RegioPlan op dit moment ook een begeleidingstraject rondom het gebruik van de impactmonitor uit. Hiervoor brengen we onder andere gebruikersvragen en toepassin-

gen van de impactmonitor voor verschillende organisaties en functies in kaart. De genoemde toepassingen in de interviews komen overeen met de gebruikersvragen en doelen die in het begeleidingstraject naar voren komen.

Conclusie

4

4 Conclusie

Het dossieronderzoek geeft inzicht in de mate waarin procesindicatoren op een manier beschikbaar zijn zodat deze geautomatiseerd opgehaald kunnen worden uit de dossiers van een VT-organisatie, een JB en een lokaal team. Tabel 4.1 vat de resultaten ten aanzien van die beschikbaarheid nog eens samen.

Tabel 4.1 Overkoepelende resultaten geautomatiseerde verzameling procesindicatoren*

Thema	Indicator	VT	JB	Lokaal team
Werken volgens de visie gefaseerd samenwerken voor veiligheid	Veiligheidsplan	✓		
	Hulpverleningsplan		✓	
	Herstelplan*			
	Actuele veiligheidssituatie	✓	✓	✓
Zicht en handelen op trauma	Traumaklachten			
Inzet van effectieve interventies	Inzet interventies			
	Effectiviteit interventies			
Samenwerking	Intersectoraal werken			
	Multidisciplinair werken			
Het voeren van regie	Procesregie			
	Casusregie			✓
Nieuw geweld	Nieuwe zorgen over veiligheid	✓	✓	✓
	Nieuwe geweldsincidenten	✓	✓	✓

* Hierbij gaat het over aanwezigheid van informatie over de procesindicatoren op een dusdanige manier (eenduidig, als losse indicator, structureel op eenzelfde wijze geregistreerd) dat deze geautomatiseerd opgehaald kan worden.

Het onderzoek wijst uit dat de dossiers van VT, JB en het lokaal team informatie bevatten over veel van de gewenste procesindicatoren. Zo is informatie over het veiligheidsplan, hulpverleningsplan, de actuele veiligheidssituatie, samenwerking, regievoering en recidive opgenomen in de dossiers van een of meerdere van de drie organisaties. (Onderdelen van) het veiligheidsplan zijn veelal opgenomen als onderdeel van een hulpverlenings- of gezinsplan. Samenwerking en regievoering worden beide vaak impliciet vermeld. Het inventariseren van en handelen op trauma, de inzet van interventies en herstelplannen komen in mindere mate terug in de onderzochte dossiers. Ondanks dat informatie over de procesindicatoren in dossiers is opgenomen, is deze niet altijd systematisch en geautomatiseerd uit de registratiesystemen te halen. Zo is informatie ‘verstopt’ in andere velden die een noemer hebben die niet samenhangt met de indicator of wordt informatie niet standaard op dezelfde plek aan de hand van dezelfde operationalisering (met andere woorden niet eenduidig) geregistreerd. Dat betekent dat de informatie wel in dossiers terug te vinden is, maar geautomatiseerde verzameling (met behulp van een query) niet mogelijk is. Het risico bestaat dat met geautomatiseerde informatieverzameling informatie gemist wordt. Voor sommige indicatoren geldt dat de informatie er in zijn geheel niet is.

Technisch zijn er mogelijkheden om registratiesystemen aan te passen zodat de procesindicatoren op structurele wijze en op een eigen plek terugkomen. De betrokken organisaties zijn echter van mening dat informatie die zij op dit moment van belang achten voor managementrapportages, verantwoordingen of structurele gegevensaanleveringen in het kader van monitoring voldoende op te halen is uit de systemen. Aanpassingen van of toevoegingen aan de systemen zijn voor die doeleinden dus (nog) niet noodzakelijk. Daarmee is er op dit moment nog onvoldoende draagvlak voor structurele of grootschalige veranderingen. Een vervolg zal dan ook gericht moeten zijn op het creëren van draagvlak door het gezamenlijk vaststellen van relevante procesindicatoren, her- en erkenning van de meerwaarde van registratie op deze indicatoren, vervolgens op een passende invulling van die registratie die voor alle partijen werkbaar is, en tot slot op landelijke uniformiteit. Zoals ook blijkt uit de interviews is het van belang hierover herhaaldelijk in gesprek te gaan met de betrokken organisaties. Door samen met hen te bepalen om welke indicatoren het gaat en op welke passende manier deze structureel verzameld kunnen worden, wordt de bereidheid tot aanpassen groter.

Daarbij komt dat dit onderzoek heeft plaatsgevonden bij slechts drie organisaties. Er is dus geen sprake van een representatieve steekproef en daarmee biedt dit kleinschalige dossieronderzoek onvoldoende zicht op mogelijke verschillen. In verband met de (grote) verschillen die kunnen bestaan in het soort registratiesysteem en de manier van registreren, is het noodzakelijk een breder beeld te schetsen. Daarnaast zijn er meer organisaties betrokken bij de aanpak van HGKM dan deze drie (VT, JB en lokale teams). Het is van belang de juiste organisaties te selecteren voor de registratie van procesindicatoren. Wellicht dat bij andere organisaties ook informatie over de procesindicatoren opgehaald kan worden. Vervolgstappen kunnen daarom gesprekken met netwerkpartijen en een grootschalig (representatief) dossieronderzoek bij meerdere partijen zijn. Dat dossieronderzoek biedt zicht op de diversiteit van de registraties en de gesprekken kunnen een startpunt zijn voor het gezamenlijk definiëren van de noodzakelijke indicatoren, de meerwaarde van registratie daarvan en de benodigde aanpassingen.

Bijlage

B

Bijlage

Indicatorenlijst

Thema	Indicator
HGKM-casuïstiek	- Kan er worden geselecteerd op HGKM-casuïstiek in de registratie? Ja/nee - Wordt er over de aard van HGKM-casuïstiek gerapporteerd? Ja/nee
Werken volgens de visie gefaseerd samenwerken voor veiligheid	Veiligheidsafspraken: - Wordt er gerapporteerd over veiligheidsafspraken? Ja/nee - Hoe wordt er over de inhoud van de veiligheidsafspraken gerapporteerd? Beschrijving, opgenomen als bijlage, anders? - Wat wordt er gerapporteerd over de inhoud van de veiligheidsafspraken? Afspraken, doelen, conclusies, betrokken partijen (cliënt, cliënt & ouders en/of omgeving), het gehele plan of anders? - Wordt er over de voortgang van de veiligheidsafspraken gerapporteerd? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de voortgang van de veiligheidsafspraken? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? Veiligheidsplan: - Wordt er gerapporteerd over een veiligheidsplan? Ja/nee - Zo nee, welke naam wordt er gegeven aan het plan? - Hoe wordt er over de inhoud van het veiligheidsplan gerapporteerd? Beschrijving, opgenomen als bijlage, anders? - Wat wordt er gerapporteerd over de inhoud van het veiligheidsplan? Afspraken, doelen, conclusies, betrokken partijen (cliënt, cliënt & ouders en/of omgeving), het gehele plan of anders? - Wordt er over de voortgang van het veiligheidsplan gerapporteerd? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de voortgang van het veiligheidsplan? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? Hulpverleningsplan: - Wordt er gerapporteerd over een hulpverleningsplan? Ja/nee - Zo nee, welke naam wordt er gegeven aan het plan? - Hoe wordt er over de inhoud van het hulpverleningsplan gerapporteerd? Beschrijving, opgenomen als bijlage of anders? - Wat wordt er gerapporteerd over de inhoud van het hulpverleningsplan? Afspraken, doelen, conclusies, betrokken partijen, het gehele plan of anders? - Wordt er benoemd of de zorg risico-gestuurd is? Ja/nee - Hoe wordt er benoemd dat de zorg risico-gestuurd is? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - In welke mate wordt er systeemgericht gewerkt (bijv. is er sprake van (casus)regie, afstemming tussen trajecten, 1 plan voor het hele systeem of delen van plannen met alle betrokken partijen (incl. cliënten)? Ja/nee - Hoe wordt benoemd of de zorg systeemgericht is? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er over de voortgang van het hulpverleningsplan gerapporteerd? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de voortgang van het hulpverleningsplan? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? Herstelplan: - Wordt er gerapporteerd over een herstelplan? Ja/nee - Zo nee, welke naam wordt er gegeven aan het plan? - Hoe wordt er over de inhoud van het herstelplan gerapporteerd? Beschrijving, opgenomen als bijlage, anders? - Wat wordt er gerapporteerd over de inhoud van het herstelplan? Afspraken, doelen, conclusies, betrokken partijen, het gehele plan of anders? - Wordt er benoemd of de zorg herstelgericht is? Ja/nee

	- Hoe wordt er benoemd dat de zorg herstelgericht is? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er over de voortgang van het herstelplan gerapporteerd? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de voortgang van het herstelplan? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders?
Zicht op veiligheid	- Wordt er gerapporteerd over de actuele veiligheidssituatie? Ja/nee - Wordt dit gerapporteerd in het veiligheidsplan? Ja/nee (zo nee, waar eventueel wel?) - Hoe wordt er over de actuele veiligheidssituatie gerapporteerd? Vinkje, beschrijving, getal, kleurcode, opgenomen in bijlage of anders? - Hoe vaak wordt er over de actuele veiligheidssituatie gerapporteerd (Visie Vogtlander en Van Arum: voor elk samenwerkingsoverleg tussen ketenpartners of hoe vaak worden de bodemeisen aangepast)? - Waarop is de actuele veiligheidssituatie gebaseerd? Veiligheidsscore, (risicotaxatie-)instrumenten, monitoring, gesprek of anders?
Traumasensitief werken	- Wordt er gerapporteerd of is gescreend op traumaklachten? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd over het gebruikte instrumentarium waarmee is gescreend op traumaklachten? Ja/nee - Wordt er onderbouwd waarom er wel/niet gecontroleerd is op traumaklachten? - Wordt er gerapporteerd of trauma's zijn vastgesteld? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd over het gebruikte instrumentarium waarmee trauma's zijn vastgesteld? - Wordt er gerapporteerd over de behandeling van trauma? - Wordt er benoemd welke interventies zijn ingezet voor de behandeling van trauma? Ja/nee - Wordt er onderbouwd waarom deze interventie(s) wordt/worden ingezet? Ja/nee - Hoe wordt de keuze voor deze interventie(s) onderbouwd? Beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd over het effect van deze interventie? - Zo ja, hoe wordt er gerapporteerd over het effect van een interventie?
Inzet van effectieve interventies	- Wordt er gerapporteerd over de inzet van interventies? Ja/nee - Welke interventies zijn ingezet? - Worden de interventies op de juiste manier geregistreerd (dat wil zeggen onder de juiste naam?) - Wordt de keuze voor de interventie(s) onderbouwd? - Wordt de keuze voor de interventie(s) (mede) gebaseerd op de verwachte effectiviteit? - Zijn de ingezette interventies opgenomen in de Databank Effectieve Jeugdinterventies (NJI)? Per interventie ja of nee aankruisen. - Zijn de ingezette interventies opgenomen in de Databank (op weg naar) Effectieve interventies huiselijk geweld en seksueel geweld? Per interventie ja of nee aankruisen. - Wordt er gerapporteerd over het effect van een interventie? - Zo ja, hoe wordt er gerapporteerd over het effect van een interventie?
Intersectoraal en multidisciplinair werken	Intersectoraal werken: - Wordt er geregistreerd over intersectoraal werken (dat wil zeggen samenwerking met andere sectoren, bijvoorbeeld veiligheids- en justitiële keten (VT, politie, OM, RvdK, jeugdbescherming/GI, reclassering), medische keten (vertrouwensartsen VT, (forensisch) artsen, psychiatrische crisisdienst) en de zorgketen (plegerbehandelaren, traumaspecialisten, materiedeskundigen (eerwraak, Munchhausen Syndrome by Proxy/pediatric condition falsification)? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd welke sectoren samenwerken? Ja/nee

	- Hoe worden samenwerkingspartners benoemd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd over hoe er wordt samengewerkt tussen de sectoren? Ja/nee - Hoe wordt de samenwerking benoemd tussen sectoren? Beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er in de samenwerking tussen sectoren vermeld of de inzet systeemgericht is? Ja/nee - Zo ja, hoe wordt dat dan benoemd? - Wordt er gerapporteerd over de onderdelen waarop wordt samengewerkt? Ja/nee - Zo ja, hoe wordt dat dan benoemd? - Hoe worden de onderdelen waarop wordt samengewerkt gerapporteerd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er onderbouwd waarom er op de genoemde onderdelen wordt samengewerkt? Ja/nee Multidisciplinair werken: - Wordt er geregistreerd over multidisciplinair werken (dat wil zeggen domein overstijgende betrokkenheid en samenwerking)? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd welke partijen samenwerken? Ja/nee - Hoe worden samenwerkingspartners benoemd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd over hoe er wordt samengewerkt tussen de partijen? Ja/nee - Hoe wordt de samenwerking benoemd tussen partijen? Beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er in de samenwerking tussen partijen vermeld of de inzet systeemgericht is? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd over de onderdelen waarop wordt samengewerkt? Ja/nee - Hoe worden de onderdelen waarop wordt samengewerkt gerapporteerd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er onderbouwd waarom er op de genoemde onderdelen wordt samengewerkt? Ja/nee
Procesregie	- Wordt er gerapporteerd of er procesregie wordt gevoerd? Ja/nee - Onder welke noemer wordt er over procesregie gerapporteerd? Welke naam is eraan verbonden (op basis van definitie onderzoekscommissie op zoek gaan naar hoe partijen in de praktijk erover registreren)? - Wordt er gerapporteerd door welke partij de procesregie wordt gevoerd? Ja/nee - Hoe wordt gerapporteerd over de partij die de procesregie voert? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd welke activiteiten de procesregisseur uitvoert? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de activiteiten die de procesregisseur uitvoert? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd of er afspraken zijn vastgelegd om de activiteiten uit te voeren? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de afspraken die zijn vastgelegd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd of er door de procesregisseur wordt toegezien op integrale samenwerking? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd of er door de procesregisseur wordt toegezien op inzet van meerdere disciplines? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd over de datum waarop de procesregisseur betrokken werd? Ja/nee

	- Wordt er gerapporteerd over de datum waarop de rol van de procesregisseur beëindigd werd? Ja/Nee
Casusregie (deze vragen kunnen in de praktijk overlappen met de vragen naar aanwezigheid veiligheids-/hulpverlenings-/herstelplan)	- Wordt er gerapporteerd of er casusregie wordt gevoerd? Ja/nee - Onder welke noemer wordt er over casusregie gerapporteerd? Welke naam is eraan verbonden (op basis van definitie onderzoekscommissie op zoek gaan naar hoe partijen in de praktijk erover registeren)? - Wordt er gerapporteerd door welke partij(en) de casusregie wordt gevoerd? Ja/nee - Hoe wordt gerapporteerd over de partij(en) die de casusregie voert/voeren? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd welke activiteiten de casusregisseur uitvoert? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over de activiteiten die de casusregisseur uitvoert? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd of er een integraal plan is opgesteld door de casusregisseur? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd dat er een integraal plan is opgesteld door de casusregisseur? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd of er een integraal plan is opgesteld <u>in gezamenlijkheid met</u> het gezinssysteem en de casusregisseur (veronderstelling van gezamenlijk proces)? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd dat er een integraal plan is opgesteld <u>in gezamenlijkheid met</u> het gezinssysteem en de casusregisseur? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd over de datum waarop de casusregisseur betrokken werd? Ja/nee - Wordt er gerapporteerd over de datum waarop de rol van de casusregisseur beëindigd werd? Ja/Nee
Opnieuw professioneel ingrijpen/ herhaalde situatie van onveiligheid/ geweldsincidenten	Nieuwe zorgen over veiligheid: - Wordt er gerapporteerd over nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd of er (opnieuw professioneel) wordt gehandeld naar aanleiding van nieuwe zorgen over de veiligheid van het gezinssysteem? Ja/nee - Hoe wordt er over het professioneel handelen gerapporteerd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? Nieuwe geweldsincidenten: - Wordt er gerapporteerd over nieuwe meldingen van geweldsincidenten in het dossier? Ja/nee - Hoe wordt er gerapporteerd over nieuwe geweldsincidenten? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders? - Wordt er gerapporteerd of er (opnieuw professioneel) wordt gehandeld naar aanleiding van nieuwe meldingen van geweldsincidenten? Ja/nee - Hoe wordt er over het professioneel handelen gerapporteerd? Vinkje, beschrijving, opgenomen in bijlage, anders?

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl